

Zbierka súdnych rozhodnutí

ROZSUDOK SÚDNEHO DVORA (deviata komora)

z 28. novembra 2019*

„Návrh na začatie prejudiciálneho konania – Boj proti oneskoreným platbám v obchodných transakciách – Smernica 2000/35/ES – Článok 1 a článok 6 ods. 3 – Pôsobnosť – Vnútroštátna právna úprava – Obchodné transakcie financované zo štrukturálnych fondov a Kohézneho fondu Európskej únie – Vylúčenie“

Vo veci C-722/18,

ktorej predmetom je návrh na začatie prejudiciálneho konania podľa článku 267 ZFEÚ, podaný rozhodnutím Sąd Okręgowy w Warszawie, XXIII Wydział Gospodarczy Odwoławczy (Krajský súd Varšava, 23. senát rozhodujúci o odvolaniach v obchodných veciach, Poľsko) z 29. októbra 2018 a doručený Súdnemu dvoru 19. novembra 2018, ktorý súvisí s konaním:

KROL – Zakład Robót Wodno-Kanalizacyjnych sp. z o.o., sp.k.

proti

Porr Polska Construction S.A.,

SÚDNY DVOR (deviata komora),

v zložení: sudca D. Šváby, vykonávajúci funkciu predsedu deviatej komory, sudcovia K. Jürimäe a N. Piçarra (spravodajca),

generálny advokát: E. Tančev,

tajomník: A. Calot Escobar,

so zreteľom na písomnú časť konania,

so zreteľom na pripomienky, ktoré predložili:

- poľská vláda, v zastúpení: B. Majczyna, splnomocnený zástupca,
- Európska komisia, v zastúpení: K. Mifsud-Bonnici a M. Rynkowski, splnomocnení zástupcovia,

so zreteľom na rozhodnutie prijaté po vypočutí generálneho advokáta, že vec bude prejednaná bez jeho návrhov,

vyhlásil tento rozsudok

* Jazyk konania: poľština.

Rozsudok

- 1 Návrh na začatie prejudiciálneho konania sa týka výkladu odôvodnení 13, 20 a 22 smernice Európskeho parlamentu a Rady 2000/35/ES z 29. júna 2000 o boji proti oneskoreným platbám v obchodných transakciách (Ú. v. EÚ L 200, 2000, s. 35; Mim. vyd. 17/001, s. 226), ako aj článku 18 ZFEÚ.
- 2 Tento návrh bol podaný v rámci sporu medzi spoločnosťami KROL – Zakład Robót Wodno-Kanalizacyjnych sp. z o.o., sp.k. (ďalej len „KROL“), a Porr Polska Construction S.A. (ďalej len „Porr“), ktorého predmetom je povinnosť poslednej uvedenej spoločnosti zaplatiť prvej uvedenej spoločnosti zákonné úroky z omeškania z odplaty za práce vykonané spoločnosťou KROL na základe zmluvy uzavretej medzi týmito dvoma spoločnosťami.

Právny rámec

Právo Únie

- 3 Odôvodnenia 9, 10, 13, 16, 20 a 22 smernice 2000/35 uvádzajú:
 - „(9) Rozdiely medzi pravidlami pre platby a skutočnou praxou sú v členských štátoch prekážkou riadneho fungovania vnútorného trhu.
 - (10) Táto skutočnosť má za následok značné obmedzenie obchodných transakcií medzi členskými štátmi. To je v rozpore s článkom [18] Zmluvy o [FEÚ], podľa ktorého by podnikatelia mali mať možnosť obchodovať na vnútornom trhu za podmienok, ktoré zaručujú, že cezhraničné obchodné transakcie neprinášajú so sebou väčšie riziká než domáci obchod. Pri uplatňovaní podstatne rozdielných pravidiel na domáce a cezhraničné obchodné transakcie by došlo k narušeniu voľnej hospodárskej súťaže.

...

- (13) Táto smernica by sa mala obmedziť na platby vykonávané ako odplata za obchodné transakcie a neupravuje transakcie so spotrebiteľmi, úroky v spojitosti s inými platbami, napr. platbami podľa zákonov o zmenkách a šekoch, platbami vykonávanými ako náhrady škody vrátane platieb od poisťovacích spoločností.

...

- (16) Oneskorená platba predstavuje porušenie zmluvy, ktoré sa v dôsledku nízkych sadziieb úrokov z oneskorenia, resp. zdĺhavých konaní o náhradu škody vo väčšine členských štátov stáva finančne atraktívnym pre dlžníkov. Na odvrátenie tohto trendu a zabezpečenia toho, aby dôsledky vyplývajúce z oneskorených platieb odrádzali od oneskorených platieb, je potrebná rázna zmena vrátane náhrady nákladov vzniknutých veriteľom.

...

- (20) Dôsledky oneskorených platieb budú odrádzať, len ak budú sprevádzané takými konaniami o náhradu škody, ktoré sú rýchle a účinné v prospech veriteľa. V súlade so zásadou nediskriminácie, ktorá je obsiahnutá v článku [18] Zmluvy o [FEÚ], by takéto postupy mali byť k dispozícii všetkým veriteľom usadeným v spoločenstve.

...

- (22) Táto smernica by mala upravovať všetky obchodné transakcie bez ohľadu na to, či sa uskutočňujú medzi súkromnými alebo verejnoprávnymi podnikmi, alebo medzi podnikmi a orgánmi verejnej správy s ohľadom na to, že orgány verejnej správy vykonávajú značný objem platieb voči podnikateľskému sektoru. Z tohto dôvodu by táto smernica mala upravovať aj všetky obchodné transakcie medzi hlavnou zmluvnou stranou a jej dodávateľmi alebo vedľajšími zmluvnými stranami.“
- 4 Podľa znenia článku 1 smernice 2000/35, nazvaného „Predmet [Pôsobnosť – *neoficiálny preklad*]“:
„Táto smernica sa vzťahuje na všetky platby uskutočnené ako odplata za obchodné transakcie.“
- 5 Článok 2 bod 1 prvý odsek tejto smernice definuje pojem „obchodné transakcie“ takto: „Transakcie medzi podnikmi, alebo medzi podnikmi a orgánmi verejnej správy, ktoré vedú k dodávke tovaru alebo k poskytnutiu služieb za odplatu“.
- 6 Článok 6 ods. 3 uvedenej smernice znie:
„Pri transpozícii tejto smernice môžu členské štáty vylúčiť:
a) dlhy, ktoré sú predmetom konkurzného konania začatého proti dlžníkovi,
b) zmluvy, ktoré boli uzatvorené pred 8. augustom 2002 a
c) nároky na úroky nižšie ako 5 EUR.“
- 7 S účinnosťou od 16. marca 2013 bola smernica 2000/35 zrušená smernicou Európskeho parlamentu a Rady 2011/7/EÚ zo 16. februára 2011 o boji proti oneskoreným platbám v obchodných transakciách (Ú. v. EÚ L 48, 2011, s. 1), a to na základe článku 13 prvého odseku tejto smernice.
- 8 Článok 12 ods. 4 smernice 2011/7 uvádza:
„Pri transpozícii tejto smernice sa členské štáty rozhodnú, či vylúčia zmluvy uzatvorené pred 16. marcom 2013.“
- 9 Podľa článku 13 prvého odseku druhej vety tejto smernice sa smernica 2000/35 naďalej uplatňuje na zmluvy uzavreté pred 16. marcom 2013, na ktoré sa táto smernica neuplatňuje podľa článku 12 ods. 4.

Poľské právo

- 10 Smernica 2000/35 bola do poľského práva prebratá ustawou o terminach zapłaty w transakcjach handlowych (zákon o dobách splatnosti v obchodných transakciách) z 12. júna 2003 (Dz. U. 2003, č. 139, položka 1323) (ďalej len „zákon z 12. júna 2003“), ktorý nadobudol účinnosť 1. januára 2004.
- 11 Podľa § 4 bodu 3 písm. c) tohto zákona sa tento zákon neuplatní:
„na zmluvy, ktorých predmetom je plnenie v podobe odplatného dodania tovarov alebo odplatného poskytnutia služieb, ktoré sú v celom rozsahu alebo sčasti financované z prostriedkov:
...
c) štrukturálneho fondu alebo Kohézneho fondu Európskej únie.“

- 12 Zákon z 8. marca 2013 (Dz. U. 2013, položka 403), ktorým sa preberá smernica 2011/7, zrušil zákon z 12. júna 2003 s účinnosťou od 28. apríla 2013. Tento zákon neobsahuje ustanovenia vylučujúce z jeho pôsobnosti obchodné transakcie, ktoré sú financované zo štrukturálnych fondov alebo z Kohézneho fondu Európskej únie.
- 13 Podľa § 15 tohto zákona sa obchodné transakcie uzavreté pred 28. aprílom 2013 riadia ustanoveniami zákona z 12. júna 2003.

Spor vo veci samej a prejudiciálna otázka

- 14 Na základe zmluvy uzavretej 10. augusta 2009 poľská Štátna pokladnica ako objednávateľ poverila Teerag-Asdag Polska, ktorá sa následne zlúčila so spoločnosťou Porr, vybudovaním diaľničnej stavby. Plnenie tejto zmluvy bolo sčasti financované na základe zmluvy o spolufinancovaní projektu s využitím prostriedkov z Kohézneho fondu Únie.
- 15 Na základe zmluvy uzavretej 9. septembra 2009 zadala Porr vykonanie časti stavebných prác tejto stavby spoločnosti KROL.
- 16 Porr sa zaviazala zaplatiť odplatu na základe faktúr vystavených spoločnosťou KROL v závislosti od pokroku uvedených prác.
- 17 Po tom, čo KROL odovzdala spoločnosti Porr faktúry na účely odplaty za vykonané práce, zaslala jej 3. septembra 2014 vyúčtovanie požadovaných úrokov a o dva dni neskôr výzvu, aby v lehote siedmich dní od jej doručenia zaplatila zákonné úroky z omeškania.
- 18 Vzhľadom na to, že Porr tejto žiadosti nevyhovela, podala KROL na Sąd Rejonowy dla m. st. Warszawy (Okresný súd Varšava, Poľsko) žalobu. Rozsudkom z 25. septembra 2017 tento súd žalobu spoločnosti KROL, ktorou sa domáhala zaplata požadovaných úrokov z omeškania, zamietol s odôvodnením, že plnenie, ktoré mala táto spoločnosť poskytnúť, je súčasťou projektu spolufinancovaného z Kohézneho fondu Únie, a v dôsledku toho je vylúčené z pôsobnosti zákona z 12. júna 2003.
- 19 KROL podala proti tomuto rozsudku odvolanie na Sąd Okręgowy w Warszawie, XXIII Wydział Gospodarczy Odwoławczy (Krajský súd Varšava, 23. senát rozhodujúci o odvolaniach v obchodných veciach, Poľsko). Tento súd má pochybnosti o zlučiteľnosti zákona z 12. júna 2003 so smernicou 2000/35 v rozsahu, v akom tento zákon vylučuje zo svojej pôsobnosti obchodné transakcie, ktoré sú v celom rozsahu alebo sčasti financované z prostriedkov štrukturálneho fondu alebo Kohézneho fondu Únie.
- 20 Vnútroštátny súd v tejto súvislosti poznamenal, že smernica 2000/35 nerozlišuje obchodné transakcie v závislosti od pôvodu finančných prostriedkov, ktoré sú zdrojom ich financovania, a nestanovuje rozdielne zaobchádzanie s transakciami financovanými zo štrukturálnych fondov Únie. Tento súd dodáva, že v dôsledku vylúčenia týchto transakcií z pôsobnosti zákona z 12. júna 2003 môže byť ohrozené dosiahnutie cieľa spočívajúceho v boji proti oneskoreným platbám v rámci vnútorného trhu, ktorý sleduje smernica 2000/35. Napokon uvádza, že KROL ku dňu uzavretia zmluvy nevedela, že táto zmluva bude sčasti financovaná z Kohézneho fondu Únie a že táto zmluva o spolufinancovaní sa v žiadnom prípade netýkala zmluvy uzavretej medzi spoločnosťami KROL a Porr.

- 21 Za týchto podmienok Sąd Okręgowy w Warszawie, XXIII Wydział Gospodarczy Odwoławczy (Krajský súd Varšava, 23. senát rozhodujúci o odvolaniach v obchodných veciach) rozhodol prerušiť konanie a položiť Súdnemu dvoru túto prejudiciálnu otázku:

„Je podľa práva Únie a najmä s prihliadnutím na odôvodnenia 13, 20 a 22 smernice 2000/35... a na článok 18 ZFEÚ, v ktorom je zakotvená zásada zákazu diskriminácie, prípustné, aby sa vylúčila náhrada za oneskorenú platbu v prípade transakcií, ktoré sú v celom rozsahu alebo sčasti financované z prostriedkov pochádzajúcich zo štrukturálnych fondov a z Kohézneho fondu Európskej Únie, ako vyplýva z § 4 bodu 3 písm. c) [zákona z 12. júna 2003]?“

O prejudiciálnej otázke

O prípustnosti návrhu na začatie prejudiciálneho konania

- 22 Po podaní tohto návrhu na začatie prejudiciálneho konania Poľská vláda informovala, že zákon z 12. júna 2003, ktorý vylučoval náhradu za oneskorenú platbu v prípade obchodných transakcií financovaných v celom rozsahu alebo sčasti z prostriedkov pochádzajúcich zo štrukturálnych fondov a z Kohézneho fondu Únie, bol zrušený zákonom z 8. marca 2013, ktorý už takéto vylúčenie neupravuje.
- 23 Za týchto podmienok prináleží Súdnemu dvoru, aby overil, či je na položenú otázku potrebné odpovedať (pozri v tomto zmysle rozsudok z 15. júla 2004, Lenz, C-315/02, EU:C:2004:446, body 53 a 54).
- 24 V prejednávanej veci treba pripomenúť, že smernica 2011/7, ktorá bola prebratá do poľského práva zákonom z 8. marca 2013, vo svojom článku 12 ods. 4 stanovuje, že členské štáty sa rozhodnú, či vylúčia zo svojej pôsobnosti zmluvy, ktoré boli uzatvorené pred 16. marcom 2013. Ak členský štát využije túto možnosť, v súlade s článkom 13 prvým odsekom tejto smernice sa smernica 2000/35 naďalej uplatňuje na zmluvy uzavreté pred týmto dátumom.
- 25 Toto posledné uvedené ustanovenie sa má vykladať v tom zmysle, že členské štáty môžu z pôsobnosti smernice 2011/7 vylúčiť oneskorené platby pri plnení zmluvy uzavretej pred 16. marcom 2013, aj ak k týmto oneskoreným platbám dôjde po tomto dátume (rozsudok z 1. júna 2017, Zarski, C-330/16, EU:C:2017:418, bod 34).
- 26 Zo skutočností uvedených v spise predloženom Súdnemu dvoru vyplýva, že § 15 zákona z 8. marca 2013 výslovne stanovuje, že na obchodné transakcie uzavreté pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona sa vzťahujú doterajšie ustanovenia, a to najmä ustanovenia zákona z 12. júna 2003. Vnútroštátny súd v tejto súvislosti spresňuje, že zmluva, o ktorú ide vo veci samej, bola uzavretá 9. septembra 2009, a preto sa na ňu vzťahuje posledný uvedený zákon, ktorý prebral smernicu 2000/35.
- 27 Výklad ustanovení tejto smernice je preto nevyhnutný vzhľadom na pochybnosti, ktoré vyjadril vnútroštátny súd, pokiaľ ide o zlučiteľnosť zákona z 12. júna 2003 so smernicou.
- 28 Na položenú otázku treba preto odpovedať.

O veci samej

- 29 Vnútroštátny súd sa svojou prejudiciálnou otázkou v podstate pýta, či sa majú článok 1 a článok 6 ods. 3 smernice 2000/35 vykladať v tom zmysle, že bránia takej vnútroštátnej právnej úprave, o akú ide vo veci samej, podľa ktorej je v prípade obchodných transakcií financovaných v celom rozsahu alebo sčasti z prostriedkov pochádzajúcich zo štrukturálnych fondov a z Kohézneho fondu Únie vylúčená náhrada za oneskorenú platbu zaručená uvedenou smernicou.
- 30 V tejto súvislosti treba v prvom rade pripomenúť, že ustanovenia smernice 2000/35 sa podľa jej článku 1 vzťahujú „na všetky platby uskutočnené ako odplata za obchodné transakcie“.
- 31 Podľa článku 2 bodu 1 prvého odseku tejto smernice pojem „obchodné transakcie“ znamená „transakcie medzi podnikmi, alebo medzi podnikmi a orgánmi verejnej správy, ktoré vedú k dodávke tovaru alebo k poskytnutiu služieb za odplatu“. Toto ustanovenie treba vykladať s prihliadnutím na odôvodnenia 13 a 22 uvedenej smernice, z ktorých najmä vyplýva, že táto smernica sa má v podstate uplatňovať na všetky platby vykonávané ako odplata za obchodné transakcie vrátane platieb medzi podnikmi a orgánmi verejnej moci a s výnimkou transakcií so spotrebiteľmi a v spojitosti s inými platbami.
- 32 Z toho vyplýva, že článok 1 smernice 2000/35 v spojení s článkom 2 bodom 1 prvým odsekom tejto smernice definuje pôsobnosť tejto smernice veľmi široko. Vzhľadom na tieto ustanovenia v žiadnom prípade nič nenasvedčuje tomu, že by z tejto pôsobnosti bola vylúčená obchodná transakcia financovaná v celom rozsahu alebo sčasti z prostriedkov pochádzajúcich zo štrukturálnych fondov a z Kohézneho fondu Únie.
- 33 Po druhé treba uviesť, že článok 6 ods. 3 smernice 2000/35 nepochybne umožňuje členským štátom vylúčiť z pôsobnosti vnútroštátnej právnej úpravy preberajúcej túto smernicu dlhy, ktoré sú predmetom konkurzného konania začatého proti dlžníkovi, zmluvy, ktoré boli uzatvorené pred 8. augustom 2002, a nároky na úroky nižšie ako päť eur. Ako ustanovenie, ktoré sa odchyľuje od zásady vymedzenej v článku 1 smernice 2000/35, podľa ktorého sa táto smernica vzťahuje na všetky platby vykonávané ako odplata za obchodné transakcie, treba uvedený článok 6 ods. 3 vykladať restriktívne (pozri analogicky rozsudok z 10. apríla 2014, ACI Adam a i., C-435/12, EU:C:2014:254, bod 22, ako aj citovanú judikatúru).
- 34 Z vyššie uvedeného vyplýva, že keďže smernica 2000/35 nestanovuje, že by pri prebratí do vnútroštátneho práva mohli byť vylúčené obchodné transakcie financované v celom rozsahu alebo sčasti zo štrukturálnych fondov a Kohézneho fondu Únie, bráni vnútroštátnej právnej úprave, ktorá takéto vylúčenie zavádza.
- 35 Toto konštatovanie potvrdzuje cieľ smernice 2000/35, ktorým je, ako uvádzajú jej odôvodnenia 9, 10 a 20, harmonizovať dôsledky oneskorených platieb v tom zmysle, aby mali odstrašujúci účinok, a zabezpečiť tak, že nedôjde k narušeniu obchodných transakcií v rámci celého vnútorného trhu.
- 36 Vylúčenie nezanedbateľnej časti obchodných transakcií, a to transakcií financovaných v celom rozsahu alebo sčasti z prostriedkov pochádzajúcich zo štrukturálnych fondov a z Kohézneho fondu Únie, z mechanizmov boja proti oneskoreným platbám stanoveným v smernici 200/35 by pritom malo nevyhnutne za následok obmedzenie užitočného účinku uvedených mechanizmov, a to aj pokiaľ ide o transakcie, ktorých sa môžu zúčastniť subjekty z rôznych členských štátov.
- 37 Za týchto podmienok nie je v tomto kontexte potrebné vykladať článok 18 ZFEÚ.

- 38 S prihliadnutím na vyššie uvedené úvahy treba na položenú otázku odpovedať tak, že článok 1 a článok 6 ods. 3 smernice 2000/35 sa majú vykladať v tom zmysle, že bránia takej vnútroštátnej právnej úprave, o akú ide vo veci samej, podľa ktorej je v prípade obchodných transakcií financovaných v celom rozsahu alebo sčasti z prostriedkov pochádzajúcich zo štrukturálnych fondov a z Kohézneho fondu Únie vylúčená náhrada za oneskorenú platbu stanovená v uvedenej smernici.

O trovách

- 39 Vzhľadom na to, že konanie pred Súdny dvorom má vo vzťahu k účastníkom konania vo veci samej incidenčný charakter a bolo začaté v súvislosti s prekážkou postupu v konaní pred vnútroštátnym súdom, o trovách konania rozhodne tento vnútroštátny súd. Iné trovy konania, ktoré vznikli v súvislosti s predložením pripomienok Súdnemu dvoru a nie sú trovami uvedených účastníkov konania, nemôžu byť nahradené.

Z týchto dôvodov Súdny dvor (deviata komora) rozhodol takto:

Článok 1 a článok 6 ods. 3 smernice Európskeho parlamentu a Rady 2000/35/ES z 29. júna 2000 o boji proti oneskoreným platbám v obchodných transakciách sa majú vykladať v tom zmysle, že bránia takej vnútroštátnej právne úprave, o akú ide vo veci samej, podľa ktorej je v prípade obchodných transakcií financovaných v celom rozsahu alebo sčasti z prostriedkov pochádzajúcich zo štrukturálnych fondov a z Kohézneho fondu Európskej únie vylúčená náhrada za oneskorenú platbu stanovená v tejto smernici.

Podpisy